

AVIZ
**referitor la proiectul de Lege pentru punerea în aplicare a
Legii nr.287/2009 privind Codul civil**

Analizând proiectul de **Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr.287/2009 privind Codul civil**, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.120 din 06.07.2010,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,
Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

1. Proiectul de lege are ca obiect reglementarea punerii în aplicare a Legii nr.287/2009 privind Codul civil și consacră principiile general recunoscute ale dreptului tranzitoriu, neretroactivitatea legii noi și aplicarea imediată a legii noi. Aceste principii generale sunt particularizate prin raportare la fiecare Carte a noului Cod civil, arătând modul în care acestea acționează în diferite situații speciale. Unul dintre elementele esențiale ale legii de punere în aplicare este identificarea actelor normative asupra cărora noul Cod civil are incidență: norme ce trebuie abrogate întrucât dublează reglementarea din Cod, precum și norme ce trebuie modificate, pentru a adapta soluția acestora noului regim consacrat de cod.

După cum se menționează în Expunerea de motive, „*Intrarea în vigoare a Codului civil, alături de celelalte trei coduri, procedură civilă, penal, procedură penală, reprezintă obiectivul fundamental al reformei inițiate de Guvern. Importanța acestui obiectiv depășește granițele sistemului justiției, constituind un punct de cotitură nu doar pentru reforma instituțiilor dreptului și a justiției din România, ci și pentru societatea românească în ansamblul ei.*” Intrarea în vigoare a Codului civil este în strânsă legătură cu adoptarea proiectului prezentei legi de punere în aplicare a Codului civil. Astfel, semnalăm că potrivit prevederilor art.2664 din Legea nr.287/2009, termenul de intrare în vigoare a Codului civil urmează a fi stabilit prin legea de punere în aplicare a acestuia.

Proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituție, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Semnalăm că structura proiectului de lege urmează structura Codului a cărui aplicare o asigură, astfel că Titlului preliminar și fiecărei cărți a noului Cod civil îi corespunde câte un titlu în prezentul proiect de lege. Din punct de vedere al tehnicii legislative, această abordare duce însă la situația în care intervenții asupra acelorași acte normative să fie prevăzută în articole distincte din proiect. Astfel, intervențiile legislative asupra Legii nr.287/2009 sunt prevăzute atât la art.7, cât și la art.18, art.50, art.81, art.94, art.185, art.201 precum și art.204. De asemenea, intervențiile legislative asupra Legii notarilor publici și a activității notariale nr.36/1995 sunt prevăzute atât la art.51, cât și la art.96, art.186 sau art.216, iar cele asupra Legii nr.26/1990 privind registrul comerțului sunt reglementate de art.9 și art.52.

Totodată, definirea unor termeni sau expresii, în înțelesul noului Cod civil, este prevăzută atât la art.93, cât și la art.164, art.166, art.169, art.174-175, art.177, art.181, art.183 și art.206.

Menționăm și faptul că, deși normele de tehnică legislativă impun ca titlurile, capitolele și secțiunile să cuprindă mai multe articole, Capitolul I, precum și Secțiunea 1 a Capitolului II din Titlul II sunt alcătuite dintr-un singur articol. Ca urmare, este necesară reamenajarea textelor, cu respectarea legăturii tematice dintre norme, astfel încât elementele structurale menționate să fie mai ample.

Față de cele de mai sus, sugerăm reamenajarea proiectului de lege, astfel încât intervențiile legislative asupra aceluiași act normativ să fie tratate unitar. Astfel, o posibilă sistematizare a proiectului ar fi împărțirea în două titluri, urmând ca în primul titlu să fie reglementate exclusiv dispozițiile de punere în aplicare a Codului civil, incluzând definiții ale unor termeni sau expresii, norme procedurale, norme tranzitorii etc, iar în cel de-al doilea să fie prevăzute eventualele intervenții de modificare și completare a Legii nr.287/2009 privind Codul civil, precum și cele asupra actelor normative care au caracter special în raport cu Codul civil.

3. La **art.6 alin.(1)**, pentru rigoarea normei, recomandăm reformularea textului în partea de debut, astfel:

„(1) **Noțiunea de „profesionist” prevăzută de art.3 din Codul civil include noțiunile de comerciant, întreprinzător, operator economic ...”.**

4. Pentru respectarea cerințelor de tehnică legislativă, precum și pentru unitate în cadrul proiectului, cea de-a doua secțiune a Capitolului II din Titlul II se va numerota prin sintagma „Secțiunea a 2-a”.

5. La **art.16**, apreciem că norma, vizând o ipoteză din sfera organizării judiciare, ar trebui să fie prevăzută în legea de punere în aplicare a Codului de procedură civilă. De altfel, este de menționat și faptul că norma este reiterată, într-o formulare identică, la **art.205**.

6. La **art.18 pct.4**, referitor la textul propus pentru **art.43 alin.(2)**, pentru rigoarea exprimării, este necesară introducerea, în finalul textului, a sintagmei „**în mod corespunzător**”.

La **pct.11**, pentru corectitudinea redactării, sugerăm reformularea textului **părții dispozitive**, astfel:

„11. După alineatul (3) al articolului 130 se introduce un nou alineat, alin.(4), cu următorul cuprins:”.

Reiterăm aceste observații, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

7. La **art.19 și 20**, deoarece se propun intervenții doar de natura modificării, operațiune exprimată în partea introductivă a articolelor, este necesară eliminarea sintagmei „se modifică și” din cadrul părților dispozitive ale punctelor respectivelor articole prin care se aduc modificări asupra actelor normative de bază.

Reiterăm această observație pentru toate situațiile similare din proiect când se propun intervenții doar de natura modificării asupra unui act normativ.

8. La **art.21**, trebuie eliminată expresia „publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.959 din 28 octombrie 2005”, deoarece, potrivit uzanțelor normative, datele editorialului în care este publicată legea de aprobare a unei ordonanțe nu se menționează.

9. La **art.26**, pentru precizia normei, este necesar să se menționeze că art.315 alin.(1), la care se face trimitere, face parte din Codul civil.

Reiterăm această observație pentru toate situațiile similare când se face trimitere la unele elemente de structură fără a preciza din ce act normativ fac parte.

10. La **art.50 pct.9**, referitor la norma propusă pentru art.349 alin.(1), pentru rigoarea exprimării, trebuie reformulat textul în partea de debut, astfel:

„(1) Sub sancțiunea prevăzută la art.347, niciunul dintre soți nu poate singur, fără acordul celuilalt soț, să dispună de bunurile comune **prin constituirea acestora ca aport la capitalul social al unei societăți** sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni.”

Totodată, având în vedere că noul Cod civil promovează teoria monistă a obligațiilor, trebuie eliminat termenul „comerciale” sintagma „societăților comerciale”. Formulăm prezenta observație pentru toate situațiile similare din proiect.

La **partea dispozitivă a pct.15**, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „se adaugă” trebuie înlocuită prin „**se introduce**”.

La **pct.18, partea dispozitivă** se va reformula, astfel:

„18. La articolul 463 alineatul 1, litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

11. La **art.51**, deoarece intervenția asupra Legii nr.36/1995 constă doar în introducerea unui nou articol, este necesară reformularea **părții dispozitive**, astfel:

„Art.51. - După articolul 29¹ din Legea notarilor publici și a activității notariale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr.92 din 16 mai 1995, cu modificările și completări ulterioare, se introduce un nou articol, art.29², cu următorul cuprins:”.

12. La **art.58**, pentru rigoarea redactării, este necesară eliminarea sintagmei „cuprinse în”.

13. La **art.61 și 62**, semnalăm modul diferit prin care se exprimă aceași idee - aplicarea unor dispoziții din Codul civil doar situațiilor ivite după intrarea în vigoare a acestuia.

Astfel, la **art.61** se precizează că anumite dispoziții „**nu se aplică** situațiilor juridice **născute anterior intrării în vigoare** a Codului civil”, iar la **art.62** se prevede că anumite dispoziții „**se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare** a Codului civil”.

Pe cale de consecință, sugerăm folosirea aceleiași terminologii pentru a reglementa situații similare.

14. La **art.75**, deoarece, după republicare, Legea nr.7/1996 a suferit intervenții de natura modificărilor și completărilor, este necesară introducerea, după termenul „republicată”, a sintagmei „**cu modificările și completările ulterioare**”.

Reiterăm această observație pentru toate referirile ulterioare la această lege, când nu mai este necesară redarea titlului.

De asemenea, deoarece **art.59** din Legea nr.7/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare **este abrogat expres prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.64/2010**, se impune reanalizarea și reformularea normei.

15. La **art.80**, pentru rigoarea exprimării, propunem înlocuirea sintagmei „În vederea aplicării articolului 831” cu sintagma „În vederea aplicării **prevederilor art.831**”.

Totodată, menționăm că, în mod contrar normelor de tehnică legislativă, enumerările sunt marcate ca puncte, cu ajutorul cifrelor, în cadrul acestora regăsindu-se alte enumerări marcate cu ajutorul literelor. Menționăm că și modul de marcare al acestora este neunitar, în unele cazuri literele fiind încadrate în partea dreaptă cu paranteză, iar în altele nu.

16. La **art.83**, pentru precizia redactării, sugerăm reformularea părții introductive, astfel:

„Art.83. - **La articolul 3 alineatul (1) din** Legea nr.51/1995 cu modificările și completările ulterioare, **litera g)** se modifică și va avea următorul cuprins:”.

17. La **art.84, pct.1 și pct.12**, semnalăm că **art.17 alin.(2) și art.59** din Legea nr.7/1998, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **sunt abrogate în mod expres prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2010.**

Ca urmare, se impune reanalizarea și reformularea normelor care fac referire la aceste elemente de structură.

18. La **art.85**, constatăm că **elementele de identificare ale Legii nr.213/1998 nu sunt nici corecte, nici complete.** Astfel, **anul publicării este 1998 și nu 2008**, iar ulterior publicării legea respectivă a suferit **intervenții de natura modificării și completării**, aspecte care trebuie menționate. Propunem revederea normei.

19. La partea introductivă a **art.95**, pentru o informare completă, trebuie inserată expresia „aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007” după sintagma „27 decembrie 2006”.

La **pct.1**, având în vedere că art.113 este structurat în mai multe alineate, este necesar să se precizeze că este vorba de alineatul (2), singurul care cuprinde enumerări.

20. La partea introductivă a **art.96**, pentru o informare completă, trebuie inserată sintagma „cu modificările și completările ulterioare” după sintagma „16 mai 1995”.

Totodată, precizăm că alineatele articolelor din Legea nr.36/1995 nu sunt marcate cu ajutorul cifrelor, ceea ce implică o identificare similară în cazul de față.

De asemenea, deoarece art.75 este structurat în mai multe alineate, la **pct.3**, alineatul nou introdus nu poate fi marcat ca fiind alin.2, deoarece acesta există deja.

21. La **art.118 alin.(2)**, pentru o exprimare unitară, sugerăm înlocuirea expresiei „numai atunci când” prin „numai **în situația în care**”.

22. La **art.141**, pentru concizia normei, sugerăm introducerea substantivului „încheierii” antepus sintagmei „poliței de asigurare”.

23. La **art.151**, pentru respectarea regulilor gramaticale, cuvântul „ipotecare” se va înlocui prin „ipotecari”.

24. La **art.183**, norma de trimitere se va face potrivit uzanței normative, respectiv, în loc de „alineatului (2) al articolului 2482” se va scrie „**art.2482 alin.(2)**”.

25. La **art.185 pct.3**, pentru unitatea redactării, sugerăm reformularea părții dispozitive, astfel:

„3. La articolul 1179 alineatul (1), punctele 2, 3 și 4 se modifică și vor avea următorul cuprins:”.

La **pct.9**, pentru corectitudinea redactării, este necesară reformularea părții dispozitive, astfel:

„9. Alineatul (1) al articolului 1238, se modifică și va avea următorul cuprins:”.

La **pct.30**, pentru corectitudinea redactării, sugerăm reformularea părții dispozitive astfel:

„30. Alineatul (1) al articolului 1357, se modifică și va avea următorul cuprins:”.

După acest exemplu sugerăm reformularea tuturor părților dispozitive ale punctelor prin care se modifică alineate ale unor articole din Codul civil.

La **pct.101**, referitor la textul propus pentru **art.1834**, având în vedere că sunt redatate toate alineatele articolului, este necesară numerotarea acestora cu cifre de la 1 la 4.

La **pct.104**, semnalăm că alineatul (1) nu este numerotat.

La **pct.124**, sugerăm reanalizarea normei propuse pentru **art.2280**, **întrucât este identică cu textul în vigoare**.

La **pct.132**, pentru unitatea redactării, propunem reformularea normei de abrogare astfel:

„132. La articolul 2342, alineatul (1) punctul 3 se abrogă.”

La **pct.139**, pentru rigoare normativă, este necesară reformularea părții dispozitive, astfel:

„139. Articolul 2398 se modifică și va avea următorul cuprins:”.

La **pct.149**, pentru rigoarea redactării, este necesară reformularea părții dispozitive, astfel:

„149. La articolul 2446 alineatul (1), după litera c) se introduce o nouă literă, lit.d) cu următorul cuprins:”.

26. La **art.186 pct.1 și 2**, semnalăm că nu este necesară marcarea alineatelor supuse intervențiilor legislative de modificare și

completare, întrucât în actul normativ de bază, respectiv Legea notarilor publici și activității notariale nr.36/1995, cu modificările și completările ulterioare, alineatele articolelor nu sunt numerotate.

Totodată, la **pct.2**, pentru unitatea redactării, sugerăm reformularea **părții dispozitive**, astfel:

„2. După alineatul 2 al articolului 58 se introduce un nou alineat, alin.3 cu următorul cuprins:”.

27. La **art.187**, întrucât Ordonanța Guvernului nr.19/1997, a fost republicată, la partea dispozitivă, expresia „publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I” trebuie înlocuită prin „**republicată** în Monitorul Oficial al României, Partea I”.

28. La **art.189**, pentru rigoarea redactării, propunem reformularea **părții dispozitive**, astfel:

Art.189. - Articolul 53³ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.109/2005 privind transporturile rutiere, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.655 din 22 iulie 2005, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.102/2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:”.

29. La **art.191**, pentru o exprimare specifică stilului normativ, este necesară reformularea **părții dispozitive** a **pct.10**, astfel:

„10. După articolul 10, se introduce un nou articol, art. 10¹, cu următorul cuprins:”.

30. La **art.192**, pentru unitatea redactării, părțile dispozitive ale **pct.1** și **pct.2**, trebuie reformulate, astfel:

„1. **Articolul 69¹**, se modifică și va avea următorul cuprins:”;

„2. **Articolul 69²**, se modifică și va avea următorul cuprins:”;

31. La **art.193**, pentru rigoare normativă, sugerăm reformularea părților dispozitive ale **pct.1** și **pct.2**, astfel:

„1. Alineatul (1) al articolului **3** va avea următorul cuprins:”;

„2. Alineatul (1) al articolului **3¹** va avea următorul cuprins:”.

32. La partea dispozitivă a **art.194**, pentru corectitudinea redactării, este necesară înlocuirea expresiei „cu modificările și completările ulterioare” prin „aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.222/2004”.

33. La **art.195**, pentru unitatea redactării, propunem reformularea **părții dispozitive**, astfel:

„Art.195. - La articolul 148 alineatul (2) din Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.927 din 23 decembrie 2003, cu modificările și

completările ulterioare, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

34. La **art.201, pct.7**, semnalăm că nu este redată denumirea marginală a art.2525.

Reiterăm observația privind lipsa denumirii marginale și pentru **pct.8, 11, 15 și 16**, referitoare la modificarea art.2526, 2547, 2608 și 2627.

La **pct.10**, sugerăm reanalizarea părții dispozitive, întrucât art.2542 nu are șase alineate.

35. Semnalăm că există două articole marcate ca **art.201**. Se impune renumerotarea corespunzătoare a articolelor proiectului.

36. La **art.204 pct.12**, pentru unitatea redactării, sugerăm reformularea părții dispozitive, astfel:

„12. La articolul 2600 alineatul (1), literele c) și d) se modifică și vor avea următorul cuprins:”.

37. La **art.208**, pentru o informare completă asupra Legii nr.31/1990, după termenul „republicată” se va introduce expresia „cu modificările și completările ulterioare”, observație valabilă și pentru actul normativ prevăzut la **art.210 alin.(1) lit.c)**.

38. La **art.210 alin.(2)**, semnalăm că hotărârile Guvernului vor fi adoptate ca acte normative de executare a legilor prevăzute la **alin.(1)**. Ținând cont că la alin.(1) se prevede că legile se supun Parlamentului spre adoptare în termen de 90 de zile de la data publicării prezentei legi, este evident că hotărârile Guvernului de executare a respectivelor legi nu pot fi adoptate în același termen de 90 de zile, deoarece nu se cunoaște forma finală a legilor respective. Propunem ca termenul de adoptare a respectivelor hotărâri să fie calculat prin raportare la data intrării în vigoare a legilor prevăzute la alin.(1).

39. La **art.214 și art.215**, semnalăm că normele sunt eliptice, fiind necesară prevederea datelor de intrare în vigoare.

40. La **art.216**, semnalăm că referirile la actele normative propuse spre abrogare nu sunt întotdeauna corecte sau complete, ceea ce impune o revedere a elementelor de identificare și a evenimentelor legislative suferite.

Astfel, prezentăm mai jos actele normative a căror menționare ar trebui revăzută:

- la Legea nr.319/1944, sintagma „Decretul - lege” se va înlocui cu substantivul „lege”;

- la Legea nr.4/1953, în locul editorialului în care a fost publicată se va preciza că aceasta a fost „republicată în Buletinul Oficial nr.13 din 18 aprilie 1956”;

- la Decretul nr.31/1954, se va introduce în finalul textului expresia „cu modificările ulterioare”;

- la Decretul nr.32/1954, numărul corect al Buletinului Oficial în care a fost publicat Decretul nr.32/1954 este 9, și nu 32, cum greșit se menționează în text;

- la Legea nr.99/1999, semnalăm că titlul corect este „**privind unele măsuri** pentru accelerarea reformei economice”;

- la Ordonanța de urgență a Guvernului nr.40/1999, partea finală a textului trebuie reformulată astfel „**Partea I, nr.148 din 8 aprilie, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.241/2001, cu modificările ulterioare**”;

- la Legea nr.509/2002, numărul și data Monitorului Oficial sunt „581 din 6 august 2002”;

- la Legea nr.351/2004, partea finală a textului trebuie reformulată astfel: „679 din 28 iulie 2004, cu modificările și completările ulterioare”;

Menționăm că norma care prevede că „orice dispoziții contrare, chiar dacă sunt cuprinse în legi speciale, se abrogă” este în dezacord cu prevederilor art.65 alin.(3) și art.67 alin.(3) din Legea nr.24/2000, republicată. Pentru acest motiv, recomandăm fie reformularea textului urmând să se precizeze toate datele de identificare ale dispozițiilor normative vizate a fi abrogate, fie eliminarea textului.

Totodată, propunem eliminarea expresiei „chiar dacă acestea sunt cuprinse în legi speciale” din partea de final, ca inutilă.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. *SPH/S.07.2010.*